

29. maj. 1846

FAKTA

Dato:
29. maj. 1846

Sidetæl:
Dagbog G, side 37-43

Dagbogens placering:
Den kgl. Kobberstiksamling, inv.nr.
KKS19998

Generelle kommentarer:
Notatet og brevklassen må utvivlsomt
være skrevet 29. maj 1846, og
Lundbyes indledende spørgsmålstejn
ved datoen udtrykker formodentlig
blot hans tvivl, hvorvidt hans
svarskrivelse bør dateres selve den
dag, han modtog brev fra
Kunstakademiet.

Trykt udgave:
Bjarne Jørnæs (red.): Johan Thomas
Lundbye. Rejsedagbøger 1845-1846,
Statens Museum for Kunst 1976, s.
219-223; Jesper Svenningsen (red.):
Seks år af et liv. Johan Thomas
Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne,
kunst og kærlighed, København 2018,
s. 435-437

TRANSSKRIFTION

27 eller 29 May? Florenz.

til det kongelige Academi for de skjøne Kunster i Kjøbenhavn. –
Det Kongl Acadmis ærede Skrivelse af 16 April 46 har først truffet mig her
27 May efter at jeg, ved Directeurens, Hr Etatsraad Kocks Godhed, ved Hr
Justitsraad Møller var underrettet¹ tidligere om sammes Indhold, hvoraf
jeg vover at drage den Slutning: at mit tidligere hjemsendte Billed² maa
have vundet de Kngl Acadmis Bifald. Ønskende at det samme maatte
vorde et lille Billed til Deel, som jeg her under et Ophold af to Maaneder
har udført, fremsender jeg det hermed, kun med det Tilføiende: at uagtet
jeg har savnet Assistance dertil af de nødvendige Studier, hvad vistnok
maa føles •38• saa er det dog maaske malet med endnu større Kjærlighed
end det romerske, som det ogsaa var en Trang til atter at male, der
fremkaldte det imod den Plan jeg alt tidligere har meddeelt som den, jeg
havde [overstreget: fattet] lagt for min Reise. Foruden dette Billed tager
jeg mig tillige den Frihed at sende to Skizzebøger, hvis Indhold kunne
vidne, at jeg har ladet det være mig magtpaaliggende under mit Ophold i
Italien at betragte baade Folkelivet og Kunstsagerne ret nøie, og troer
deraf at have lært Meget som vil virke gavnligt paa min senere
Virksomhed. Det var dog kun de Sager herfra Florenz, jeg fandt Lejlighed
til at tegne efter Originalerne; det Øvrige er næsten Alt Ting jeg ved
gjentagen Betragtning har indpræntet mig, saa jeg kunde gjøre disse
smaae Mindeblade efter Hukommelse. Større Tegninger og Studier ere alt
afsendte directe til Kjøbenhavn fra Rom. – Jeg fandt Florenz rigere paa
Kunstværker, navnligt Malerier, end jeg havde forestillet mig, og det •39•
har saaledes været mig en stor og lærerig Nydelse alvorligt at gennemgaa
og betragte de tre store rige Samlinger, her findes, foruden de høist
interessante Mindesmærker, som Kirkerne og Klostrene gjemme, saavel
af Architectur, som Sculptur og Maleri. Jeg troer, det er mere, end en
personlig Interesse hos mig selv for de tidligste Blomster i den mærkelige
Udvikling, som Toscana var Skueplads for, der har gjort mig [Opholdet i]
Florenz saa kjært – jeg troer, at i disse første Skud, mens Kunstnerne
endnu kæmpe med tekniske Vanskeligheder, Kjendskab til det
menneskelige Legem og alle øvrige Gjenstande de behøve, da viser der
sig netop saameget Lærerigt ogsaa for Kunstnere af andre Fag, at det
fortjener den største Opmærksomhed; og jeg vil som Dyremaler tilføie: at
jeg har havt stor Glæde af at see den sunde, rigtige Opfatning af Dyr, tit i
de vanskeligste Stillinger i de gamle Florentineres Fremstillinger ved
Siden af Mangler og Ubehjælpssomhed. – Og saaledes, langt fra at
betragte mig som færdig med, hvad der var næsten uoverkommeligt for
•40• Kunstner, der selv maa producere, troer jeg dog at have i 10 paa 11te
Maaned i Italien modtaget saa dybe Indtryk, at de ville vare og holde dem
for en stor Deel friske for min Levetid – og jeg forlader da Florenz om en
Ugestid for at gaae over Mailand, ned ad Rhinen til Belgien og Holland,

der vil byde mig uendelig Meget, ogsaa i mit specielle Fag.
Inderlig længselsfuld efter at vide, hvorledes det Kngl. Acadmi maatte være
tilfreds med mit lille Billed, slutter jeg disse Linier.

allerunderdanigst

ITL. [monogram]

samme Dags Aften.

Jeg gik hen i San Lorenzo og glædede mig over den simple og dog saa
stolte Plet paa Gulvet:

her hviler efter Folkets Bestemmelse

Cosmus Medicis, [overstreget: Folkets] |Fædrelandets| Fader
|pater patriae.|

Senere hen i Santa Maria Novella, hvor jeg længe dvælede i Kapellet bag
Høialte- •41• ret, der sad jeg i en af Munkestolene og drømte: hvorlunde
han³, den Vældige, der kaldte Maria Novella "sin Brud" her havde dvælet
mangen Gang i Betragtning af sin herlige Lærers Værker.

Disse mageløse Frescer er vanskelige at see, da de pragtfulde
Glasmalerier paa Vinduerne tage en Deel af Lyset, og de desuden er for en
Deel meget høit Oppe. Dog de 4 nederste nyder man ret godt og de ere
forbausende ved deres Sandhed, Ro og Naturlighed. Af Fremstillingerne
kunde jeg kun slutte mig til [overstreget: Johannes d. Døbers] |Maries|
Fødsel |paa den anden Side høiere| – og derover Trolovelsen. Ligeoverfor
det første paa den modsatte Væg med Lys fra venstre Besøgelsen, og det
er mig næsten det kjæreste, det mageløse Udtryk! |senere har jeg faaet
Betydningen af alle Fremstillinger og seet dem ret godt. |

Forøvrigt indeholde alle de Øvrige saa overordentlig meget Smukt, de
allerdeiligste Hoveder, prægtige Drapperier, interessante Costumer o s v
o s v. Jeg var ogsaa nede i Klostergangen, hvor der findes to Billeder •42•
hver med en Deel Helgene af Giotto, og det ene ved Trappen med 3
Figurer fandt jeg især deilig. Desuden en stor Mængde Frescer graat i
graat |ikke alle af Paolo Ucello| med Anvendelse af Guld hist og her af
Paolo Ucello, men han var mig dog for fremmed, ham kan jeg ikke
saaledes nyde; som jeg ogsaa vil tilstaae at jeg har ikke forstaaet at drage
meget ud af de 3 store Vægge i Capella dei Spagnoli, malte af Cimabue
|(?), Taddeo Gaddi og Simone Memmi; dog mest af den Sidste, som er en
Samling af hellige Mænd, hver sondret for sig med Thomas Aquinas
[overstreget: (jeg veed ikke om Navnet er rigtigt)] |tre Kjættene ved hans
Fødder| i Midten. Her findes da ogsaa |i Kirken| den berømte store
Madonna af Cimabue, som til sin Tid gjorde en saadan Lykke, at den
førtes i Procession fra hans Værksted til den Plads, den endnu indtager.
Jeg holder mere af Giottos store Cruci- •43• fix over Hovedindgangen. I
dag besøgte jeg ikke mine tre kjære smaae Fiesoler; men kommer
maaskee til dem med en Tegnebog i Lommen en af Dagene.

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

¹ Lundbye må have fået brev fra landskabsmaleren J.P. Møller (1783-1854) og Kunstakademiets direktør, Jørgen Hansen Koch (1787-1860), hvilket var nået frem inden den officielle skrivelse fra Kunstakademiet.

² Antagelig En Drift Okser i den romerske Campagne, Statens Museum for Kunst, KMS510 (Karl Madsen: Johan Thomas Lundbye 1818-1848, København 1949, nr. 202).

³ Michelangelo Buonarroti (1475-1564).

memicerende, saa dertilige, at de to, ij har tegnet
i hans Madonnas Krøning ere det Intet, og
de dertilige smaar i Santa Maria Novella's ike
partlige Fivaleer. Det er et underligt Menneske,
og har nogen giuet Afglandsen af Salighedens,
saa er det navn. Paa denne findes ind giind
vedsig 4 store Kaldene: San Pietro, Daberen
og 2 andre. —

27 eller 29 Maj ? Florenz.

At det Kongelige Academi for de skjønnere
Kunster i Njörbenhavn. —

Det Kongl Academi sendt Skrivelse af 16 April 46
har først truffet mig her 27 Maj efter at ij, ved
Directorens, eller Etatsraad Kachs Gudske, ved Kls
Justitsraad Malls var indvundet tidlige om
sammes Indhold, hvoraf ij varer at drage den
Skatning: at mit tidligere hjem sendte Billed maas
haas sendt de Kongl Academi's Billed. Ønskende at
det samme maatte vende et lille Billed til Seel,
som ij her under et Ophold af to Maanedes har
i 2 feet, som sender ij det hermed, som med det
Tilføiende: at maast ij har søvnet Assistance der
til af de nødvendige Studier, Naad vist nok mee fales

saa er det sig maaskee meget med end en større
Kjærlighed end det romerske, som det ogsaa var
en Trang til atter at male, der frem kaldte det
smaa som Plav sig alt tidligere har med deelt
som du; sig haand. fattet lagt for min Pise.
Først den samme Billed siger sig mig tillige
den Frihed at sende to Skizzebogen, men ind
holdt samme ind me, at sig har ladet det være
mig maag paeliggende under mit Ophold
i Stolien at betragte her de Faldelinet og
Kunstværkerne net maie, og traer dem at
have lidt Meget som vil virke gavnligt paa
min uens N. Skomhed. Det var sig hien de
Lage herfra Florenz sig fandt Leilighed til
at tegne efter Originalerne; det Porsige er
meesten alt Ting sig ved gjentagen Betragt
ning har indpræstet mig, saa sig hien de gjore
Pise maie Mind. blades efter klukommelse.
Større Tegninger og Studier ere alt afsendte
direkte til Kjøbenhavn fra Rom. — Jeg fandt
Florenz rigere paa Kunst værker, naentlig
Malerier, end sig haand. forestillet mig, og det

Her saaledes været mig en stor og lærerig Nøjdske
alvorligt at gennemgaa og betragte de tre store
rige Samlinger, her findes, foruden de mest
interessante Mindesmærker, som Kirkene
og Klæstuenes gjenstande, saavel af Architectur, som
Sculptur og Maleri. Og traer, det er mere, end
en personlig Interesse har mig selv for de tidlige
de Bygninger i den mærkelige Udvikling, som
Foscana var Skueplads for, der har gjort mig
Florenz ^{Opholdet i} saa kjært - og traer, at i sine første
Ånd, men Kunstnerne end min Kamp med
tekniske Vanskeligheder, Kjendskab til det
menneskelige Legeme og alle øvrige Gjenstande der
betruer, der vinder der sig netop saameget Lære
rigt og saa for Kunstnere af andre Fag, at det
fortjener den største Opmærksomhed; og jeg
vil som Dyasmaler tilføie: at jeg har haft
stor Gode af at see den runde, rigtige Opfat
ning af Dyde, til: de vandskejle Stillinge;
de gamle Florentineres Fremstillingen ved
Siden af Mangel og Uholjelighed. Og
saaledes, langt fra at betragte mig som fejer
med, hvad der var næsten uoverkommeligt for

Kunstner, der ellers maa producere, træer jeg
sig at have i 10 paa 11te Maaned i Italien
maadtaget saa dygtige Indtryk, at de ville kunne
og holde dem for en stor Deel friske for min
Læstid - og jeg forlader da Florenz om en
Måned for at gaae over Mailand, ned ad
Rhoden til Belgien og Holland, der vil byde
mig uendelig Ærgert, ogsaa i mit specielle
Fag.

Indvirkelig Bærgschmidt efter at vide, hvor
ledes det Kongl. Academi maatte være tilfreds
med mit lille Billed, slutter jeg disse Linier.

allerunderdanigst

II.

samme Dags Aften.

Jeg gik hen i San Lorenzo og glædede
mig over den simple og dog saa stotte
Plat paa Gds Juleet:

her bilder efter Falkets Bestemmelse
Cassini's Medicis, ^{Falkets} Faders. +
Senere hen i Santa Maria Novella, hvor
jeg længe dvalde i Kapellet hos Mariæ alter
+ pater patriae.

ret; der sad jeg i en af Munkestolene og
sagte: hvor lunde han, den Vældige, der
 kaldte Maria Novella, sin Brud" her blev
de dødt mange Gang i Betragtning
af sin herlige Lærers Værker.

Disse magelige Frescer er vanskelige
at see, da de pragtfulde Glasmalerier
paa Vinduerne tage en Del af Lyset, og
de derinde er for en Del meget høit
oppe. Dog de 4 nederste nager man ret
gode og de ere forhaandede med deres Sæd
hed, No og Naturlighed. Af Fremstallen
gerne kunde jeg kun slutte mig til

^{Maries} Johannes d. Dabers Fædel - og derover
Tralaveren. lig over for det første paa
sin midte Væg med lig fra vesten
Berjæleien, og det er mig næsten det bedste
rest, det magelige Udtryk!

Forsigtigt indskeldi alle de Perje see over
endest lig meget smukt, de allerde lygte
Kloeder, pragtfulde Drapperier, interessante
Lestærner osv osv. Jeg var ogsaa ude
i Klostergangen, hvor der findes to Billeder,

1. en her i et af Billeder
ingen af alle Fremstillede
og det er nok godt.

høvert med en Del Malgøne af Grotto, og
 det ene ved Trappen med 3 Figurers panelt
 er især deilig. Desuden er der Mæng-
 e. Fresker graet: graet ^{ikke alle af Paolo Uccello.} med Anvendelse
 af Guld hiet og her af Paolo Uccello, men
 han var mig dog for fremmed, han
 kan jeg ikke saaledes nyde; som jeg er
 vist tilbøielig at jeg har ikke forstaaet
 at drage meget ind af de 3 store Vægge
 i Capella dei Spagnoli, maatte af
 Cimabue^(?), Taddeo Gaddi og Simone
 Memmi; dog mest af den Sidste, som
 er en Sænkning af hellige Mænd, hver
 særnet for sig med Thomas Aquinas^{Sanctus Thomas Aquinas}
 (jæved: ^{den} Mændes ^{er} sigt) i Midten
 her findes der ^{kirken} den berømte store
 Madonna af Cimabue, som til sin
 Tid gjorde en saadan Lykke, at den
 førtes i Procession fra hans Værk-
 sted til sin Plads, den ender indteget.
 Jeg kaldes mere af Grottes store Bræn-

fig saer klood indgangen. Jeg besøgte
si ikke mine tre kjære maas Fiesoles;
men kommer maaskee til dem med en
Tegning: dem mere en af Dagens.

Florenz 3 Junij 1846.

Det er idag, at ji skal forlade Sverige
smukke By, - aften kl. 10. Ji har tilbragt
den sidste T.D. siden mit lille Billede blev for-
siget med at repetere Kirker og Samlinger,
og maaske blandt andet hede de gamle Kunst-
nere om Tilværelsen, om hvem ji her paa den
anden Side skrev, at de vare mig for besværlige.
Ji har ved gjentagne Betragtning fundet man-
ge herist elskværdige Træk hos dem og kan
gode forestaa: at saaledes maatte Fiesoles, Bot-
ticellis og Ghislandajos Forgyngere see ind.
Imorgen tidlig skal ji være i Pisa, hvor ji
insker at repetere Campo santo, Kirke og
Baptisterium saa ji selv ikke første Gang.
Ji end gerne giir sidste Nøjet om mit Billeds Modta-
gelse i hjemmet! mi altsaa hjemad! -